

**Файлдар, бумалар,
жарлықтар. Оларды құру
және олардың атын өзгерту.
Бумалар иерархиясы**

Ой-қозғау сұрақтары:

1. Операциялық жүйе дегеніміз не?

2. Қандай операциялық жүйенің түрлерін білесіңдер?

3. Жұмыс үстелінде қандай элементтер орналасқан?

4. Терезе дегеніміз не? Қандай түрлерін білесіңдер?

5. Терезе элементтері?

Сабақтың мақсаты:

Білімділік: Файлдар, бумалар, жарлықтар ұғымдарымен таныстыру, файл, бума құру мен жарлық жасауды, атын өзгертуді меңгерту.

Тәрбиелік: Информатика пәніне деген қызығушылықтарын жан-жақты тәрбиелеу.

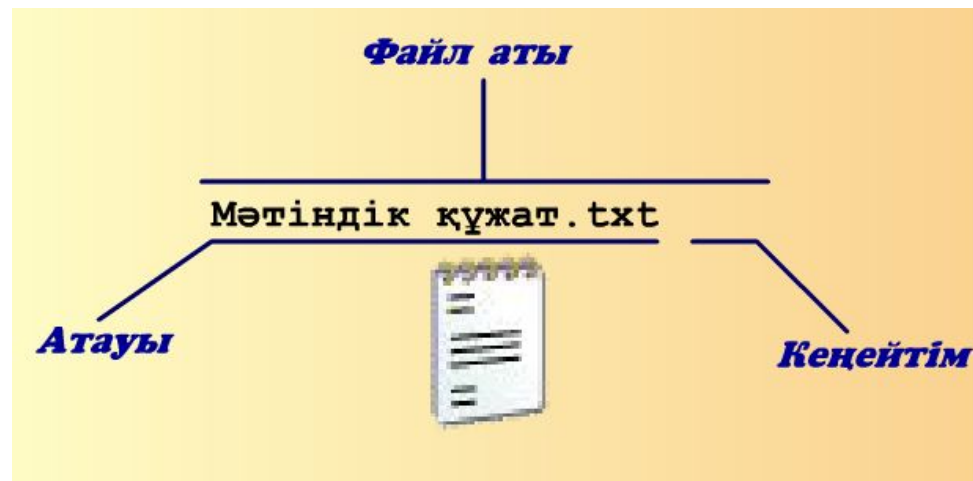
Дамытушылық: Компьютермен жұмыс жасау қабілеттері мен дағдыларын дамыту.

Файл – аты бар бірқатар байттар тізбегі.

Сол жақ бөліктің ұзындығы 1-ден 255 символға дейін жетеді.

Файл атында ? : * < > / символдарын пайдалануға болмайды.

Жаңа файл құру үшін:

- а) Тышқанның оң жақ батырмасын басу;
- б) ФАЙЛ-СОЗДАТЬ-ПАПКУ командасын таңдау;
- в) атын жазу;
- г) Enter пернесін басу.

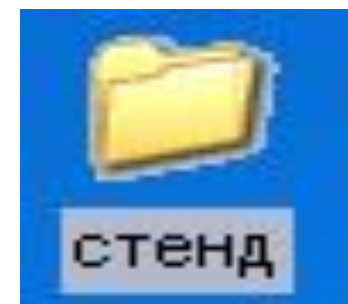
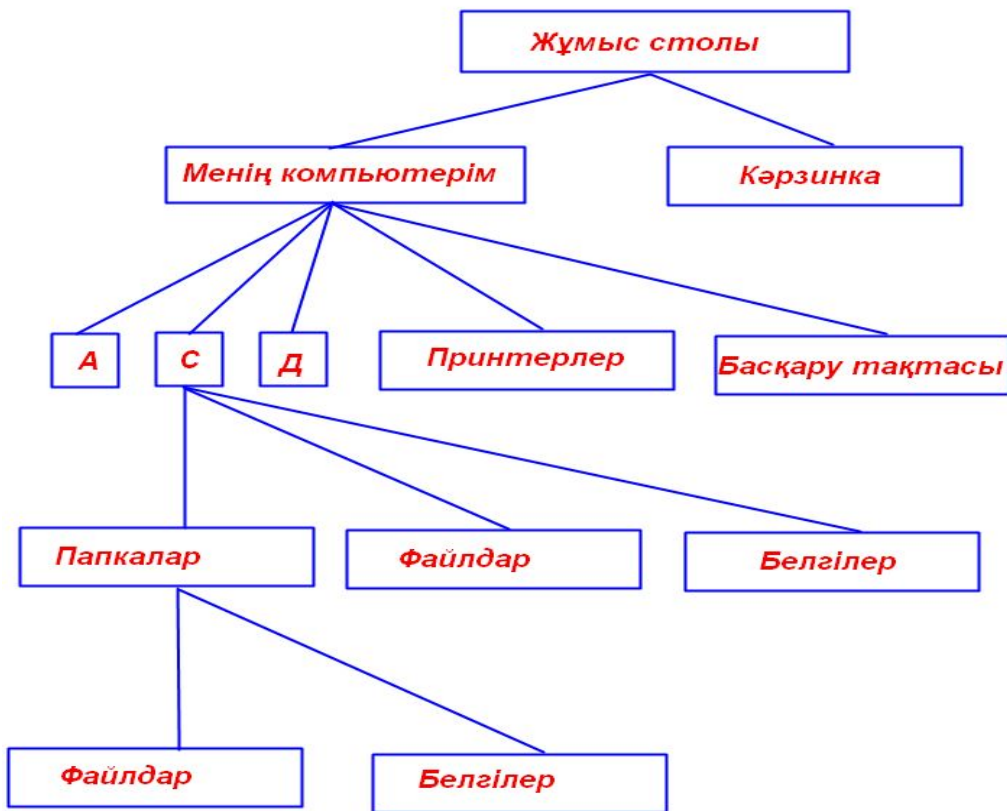
Файл кеңейтілімдері (типтері):

.bmp	Paint графикалық қолданбасының суреті
.doc	Word және WordPad мәтіндік редакторларының құжаттары
.txt	Блокнот қолданбасының құжаты
.wav	Фонограф қолданбасының дыбыстық файлы
.avi	Бейнеклип
.xls	Excel кестелік процессорының құжаты
.ppt	Power Point қолданбасының презентациясы

Бума(қапшық) – бұл объектілер бірлестігі. Бумаларда түрлі файлдар – құжаттар, музыкалық клиптер, суреттер, бағдарламалар және т.б сақталады.

Папкалар компьютерде белгілі тәртіппен орналасады,оны *иерархия* деп атайды

Бума құру

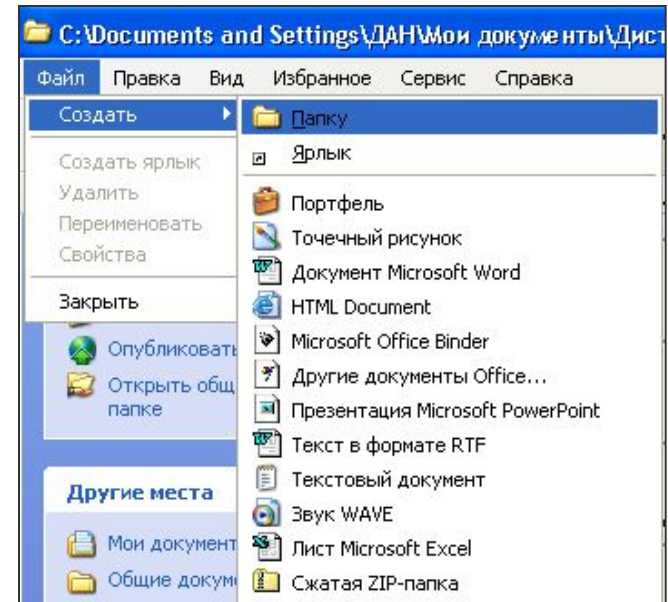
1-тәсіл: Меню командасы арқылы

- а) Бума құратын терезені ашу;
- б) **ФАЙЛ-СОЗДАТЬ-ПАПКУ** командасын таңдау;
- в)   атын жазу;
- г) Enter пернесін басу.

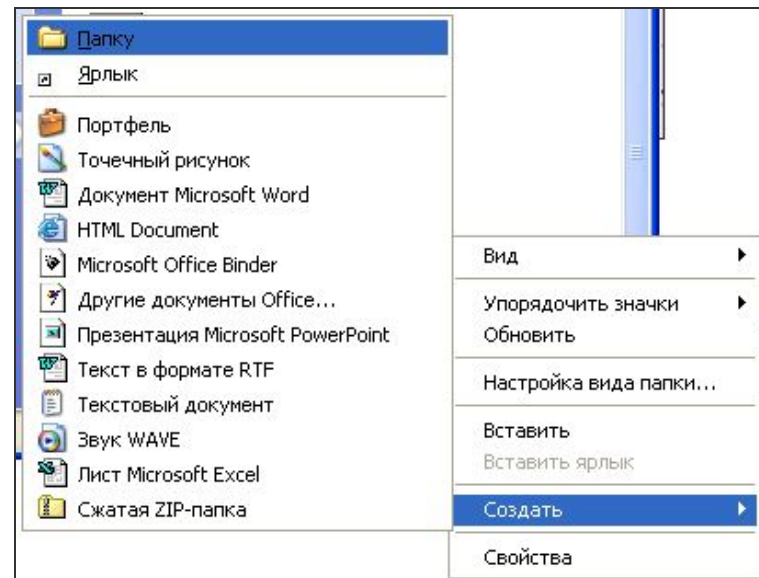
2-тәсіл: Контексті меню арқылы

- а) Тышқанның оң жақ батырмасын басу;
- б) **ФАЙЛ-СОЗДАТЬ-ПАПКУ** командасын таңдау;
- в)   атын жазу;
- г) Enter пернесін басу.

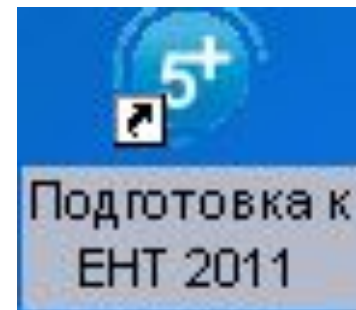
1-тәсіл

2-тәсіл

Жарлық (Таңбаша) - нақты бір файлдарды көрсететін арнайы белгішелер. Таңбашаны екі рет шерту құжатты ашады немесе программаны іске қосады. Таңбашаны жойғанда оны көрсетіп тұрған файлы жойылмайды.

Таңбашалар жасаудың тәсілдері

1-тәсіл: (Меню жолы арқылы)

1. ФАЙЛ-СОЗДАТЬ-ЯРЛЫК командасын таңдау

2-тәсіл: (Алып бару тәсілі) Маустың оң жақ батырмасы арқылы:

1. Таңбаша жасайтын объектіні белгілейді.
2. Объектіні маустың оң жақ батырмасын басып тұрып, басқа орынға жылжытады.
3. Қажет жерге апарған соң маус батырмасын босатып, шыққан динамикалық менюден **Создать ярлык** командасын таңдайды.

3-тәсіл: (Динамикалық меню командасы көмегімен)

1. Таңбаша жасайтын объектіні белгілейді.
2. Объектіде маустың оң жақ батырмасын басып (маусты қозғамайды), шыққан динамикалық менюден **Создать ярлык** командасын таңдайды..

Файлдың, буманың атын өзгерту

Сол жақ батырма арқылы

- а) Қажетті терезені аш;
- б) Аты өзгертілетін объектіні ерекше;
- в) Оның атын тышқанның сол жақ батырма арқылы шерт;
- г) Ескі аттың орнына жаңасын жаз;
- д) Осы терзенің бос жерін шерт. Объектің белгішесі мен аты ерекшеленеді. Объект (файлдың, папканың) аты өзгертілді.

Контексті меню арқылы

- а) Объектіні белгіле;
- б) Тышқанның оң жақ батырмасын бас, контексті меню шығады;
- в) ПЕРЕИМЕНОВАТЬ командасын таңда;
- г)   объектінің жаңа атын енгіз;
- д) Enter пернесін бас.

СӘЙКЕСТЕНДІРУ

.bmp	Paint графикалық қолданбасының суреті
.doc	Word және WordPad мәтіндік редакторларының құжаттары
.txt	Блокнот қолданбасының құжаты
.wav	Фонограф қолданбасының дыбыстық файлы
.avi	Бейнеклип
.xls	Excel кестелік процессорының құжаты
.ppt	Power Point қолданбасының презентациясы

ҮЙГЕ ТАПСЫРМА:

Тақырыпты оқу

17- тақырыпты оқу.

90-93 бет

Өзің орында! 97 бет

